

نبض اقتصاد

مطالبات بانکی نباید موجب تعطیلی واحدهای تولیدی شود

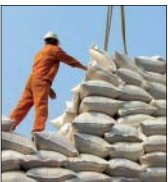
وزیر امور اقتصادی و دارایی کشور با تاکید بر اینکه مطالبات بانکی به هیچ‌وجه نباید موجب تعطیلی واحدهای تولیدی‌شود،خواستارنظارت مستمر بر روند وصول مطالبات بانک‌ها از واحدهای تولیدی و معرفی و رسیدگی به آن دسته‌از تولیدی‌هایی‌شد که به دلیل مطالبات بانکی فعالیت آنها متوقف شده است.

سیداحسان خاندوزی در نامه‌ای خطاب به وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به دستورات رهبر معظم انقلاب، مبنی بر لزوم حمایت همه‌جانبه از تولیدملی و مانع‌زدایی به‌عنوان تکلیف شرعی و قانونی و پیرو دستور رئیس‌جمهوری در سفر اخیر به استان اردبیل مبنی بر اینکه «هیچ بانکی در سراسر کشور نباید واحد تولیدی را تعطیل یا نیمه‌تعطیل کند»ضمن تأکیدبرالزام شبکه‌بانکی به«وصول مطالبات بدون ورود هرگونه خدشه به روند تولید و اشتغال کارگران واحدهای تولیدی»خواستار اعلام آن دسته از واحدهای تولیدی به وزارت اقتصاد شد که مطالبات بانکی منجر به تعطیلی آنها شده است.

خاندوزی‌افزود:ستاد تسهیل و رفع موانع تولید با نظارت مستمر بر آخرین وضعیت فعالیت واحدهای تولیدی در صورت مواجهه با مواردی که وصول مطالبات بانک‌ها به تعطیلی احتمالی واحد تولیدی فعال منجرشده،علاوه‌برعمل به تکالیف قانونی مندرج در مواد ۶۲ و ۶۱ الحاقی به قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام‌مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی‌آن، مواردی را که به حصول نتیجه منجر نشده است به معاونت امور بانکی، بیمه و شرکت‌های دولتی وزارت اقتصاد و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران گزارش شود تا پیگیری‌های لازم صورت پذیرد. وزیر اقتصاد همچنین دراین خصوص طی ابلاغی به معاون امور بانکی، بیمه و شرکت‌های دولتی خود مأموریت داد تا بر روند وصول مطالبات بانک‌ها نظارت مستمر انجام شود. همچنین خواهان آن شد که بانک‌ها در ابتدا تلاش کنند تا در صورتی که واحدهای تولیدی، دارای صلاحیت کافی برای اداره و ادامه فعالیت بوده و توقف پرداخت بدهی ناشی از مشکلات اقتصادی، تأمین مواد اولیه و موارد مشابه است به جای تملک واحد تولیدی، اعم از عرضه و اعیان، حسب ضوابط قانونی نسبت به امهال مطالبات یا استفاده‌از سایر شیوه‌های وصول مطالبات(غیر از تملک واحد تولیدی) اقدام کنند.

دولت جلوی عرضه بیش‌ازحد اوراق دولتی را بگیرد

یک کارشناس اقتصادی با طرح این سوال که وعده‌های حل مشکلات بورس در سه روز چه شد، گفت: دولت به داد سهامداران برسد و از عرضه بیش‌ازحد اوراق دولتی جلوگیری کند. محسن علی‌حسینی درگفت‌وگوباتسنیم گفت: وقتی مسأله داعیه مسوولان برای عدم استقراض از بانک مرکزی برای جبران هزینه‌ها را بررسی می‌کنیم، عملا شاهد هستیم که این هزینه‌ها با فروش اوراق در بورس در حال جبران است و به عبارتی وزارت اقتصاد از جیب سهامداران هزینه‌های خودش را می‌پردازد. به گفته‌وی تعداد بسیاری از مردم که درسال‌های قبل به دعوت دولت، سهامدار شرکت‌ها در بورس شدند ناراحت و ناامید هستند و این سرمایه اجتماعی که می‌توانست پشتوانه خوبی برای کشور باشد در حال از بین رفتن است. اولین اقدامی که درحال‌حاضر دولت باید انجام دهد، جلوگیری از عرضه بیش‌ازحد اوراق دولتی است زیرا به هیچ‌وجه در شرایط کنونی بورس کشتش این حجم‌از اوراق‌راندارد. علی‌رغم گزارش شش‌ماهه مناسب و خوب بسیاری از شرکت‌ها از وضعیت سودآوری اما شاهد صف‌های فروش در اکثر نمادها هستیم. عدای حمایت از بورس توسط دولت را به لقاء آن بخشیدیم. فقط دولت در آن دخالت نکند، کافی است. علی‌حسینی تاکید کرد: درست است افتخار دولتی که چاپ پول یا استقراض از بانک‌مرکزی نکرده که منجر به تورم افسار گسیخته نشود اما تأمین مالی از جیب مردم اثرات منفی‌تری به مراتب بدتر از این تورم در آینده بر کشور خواهد داشت. با توجه به آمار و ارقام کسری بودجه دولت حدود ۴۰هزارمیلیارد تومان است که درحال حاضر بیش از ۲۵۰هزارمیلیارد تومان آن از طریق بورس و مردم تأمین شده‌است، همین امروز بیش از ۳۰هزارمیلیارد تومان اوراق دولتی در فرابورس فروخته‌شده‌که رقمی جان‌بورس راگرفته است. ادامه این روند برای سهام‌اران بسیار ناامیدکننده خواهد بود.

برنج جهت تنظیم بازار بیش از یک‌ماه طول می‌کشد. رئیس سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان تصریح کرد: از آنجایی که در شرایط حساس کشور و کمبود منابع آبی و از طرفی ضرورت تأمین امنیت غذایی کشور از اهم موضوعات مطروحه در دولت است.

غیرتورمی است. انتشار اوراق گامی مثبت در راستای جبران کسری بودجه بدون ایجاد تورم است. با این حال دولت سیزدهم به‌خوبی می‌داند که این اهرم به تنهایی کافی نیست و نیازمند پیاده‌سازی سایر برنامه‌های اقتصادی از جمله افزایش رشد اقتصادی و رونق تولید، افزایش درآمدهای مالیاتی با استفاده از اصلاح و هوشمندسازی نظام مالیاتی، افزایش پایه‌های مالیاتی و اجرای قوانین مالیاتی جدید، افزایش صادرات، کنترل بازار ارز و تقویت ارزش پول ملی و... است.

بودجه چه می‌گوید؟

براساس بودجه امسال، دولت باید ۱۲۵ هزارمیلیارد تومان اوراق مالی اسلامی منتشر کند که تا پایان مردادماه ۷۰ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان اوراق منتشر شده که ۵۷ هزار ۹۰۰ میلیارد آن اوراق بدهی دولتی، ۶۲۰۰ میلیارد تومان اوراق بدهی شهرداری و ۵۵۰۰ میلیارد تومان اوراق بدهی شرکتی است. البته مجلس امسال تلاش کرده که تأمین مالی دولت از طریق فروش اوراق را محدود کند. به همین دلیل از این ۱۲۵ هزار میلیارد تومان، حدود ۷۰ هزار میلیارد تومان سهم اوراق سلف موازی است. بخشی از این ۱۲۵ هزار میلیارد تومان برای هزینه‌های عمومی دولت، بخشی برای طرح‌های عمرانی و بخشی برای بازپرداخت بدهی دولت از سررسید اوراق در سال‌های گذشته صرف خواهد شد. اما حالا بانک مرکزی تحلیل دیگری از این وضعیت دارد. از ابتدای سال تاکنون (پایان یازدهمین مرحله حراج) فقط ۱۸/۳ هزار میلیارد تومان اوراق بدهی فروخته شده است! در حالی‌که سال گذشته تا این جای سال ۶۶/۷ هزار میلیارد تومان اوراق به فروش رفته بود و اکنون سررسید شده است.

انتشار یک گزارش

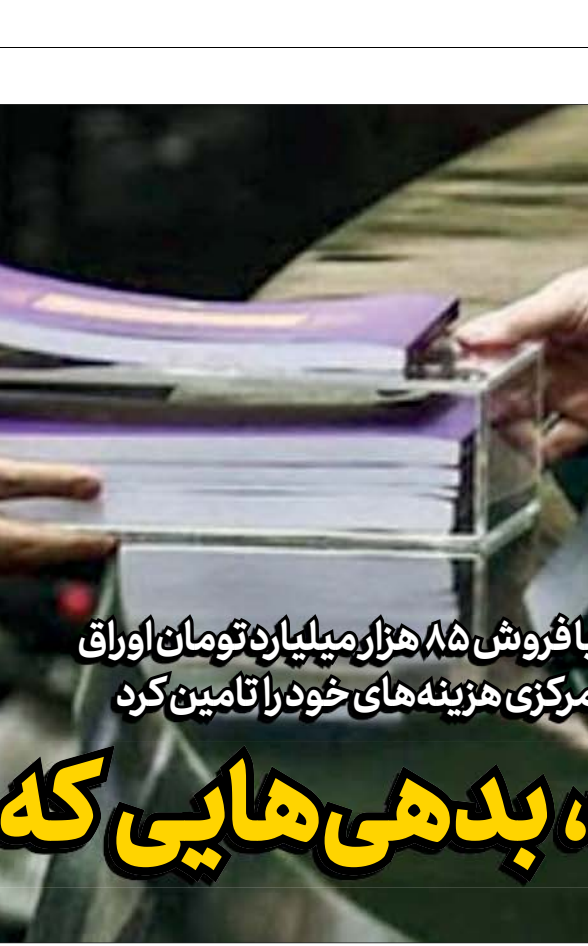
اخیرا گزارشی از سوی سازمان برنامه و بودجه که تاریخ تنظیم آن مربوط به مرداد ماه و دولت دوازدهم است. در این گزارش گفته شده اگر وضعیت سیاسی و اقتصادی ایران با همین شرایط ادامه پیدا کند کسری بودجه و نرخ ارز وضعیت وحشتناکی پیدا خواهد کرد. این گزارش همه بدهی‌های دولت را در سه دسته بدهی دولت به اشخاص حقیقی (اوراق دولتی)، موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی (تأمین اجتماعی) و نیز بدهی به شبکه بانکی تقسیم‌بندی کرده و تاثیر تحریم یا عدم تحریم را بر حجم بدهی دولت در هر یک بررسی کرده است.

در صورت عدم لغو تحریم‌ها و حفظ سازوکار پیشین حکمرانی میزان بدهی دولت به طلبکاران اقتصادی تقریبا در برابر ارقام فوق خواهد بود؛ چرا که تعهدات دولت به‌دلیل دسترسی نداشتن به منابع نفتی و با فرض فروش تنها ۸۰۰ هزار شبکه نفت در روز، تعهدات دولت به‌صورت فزاینده‌ای افزایش خواهد یافت. افزایش تعهدات دولت این بار از دو کانال اصلی فروش اوراق بدهی دولتی و نیز برداشت از صندوق توسعه ملی امکان‌پذیر خواهد بود که سهم عمده‌ای در بدهی‌های دولت خواهد داشت.

هزینه‌های باقیمانده

همسان سازی حقوق بازنشستگان، ابقای ارز ترجیحی (۴۲۰۰ تومانی) و مواردی از این قبیل جزئی از هزینه‌های پنهان به جا مانده دولت دوازدهم است. این‌که گفته می‌شود حقوق بازنشستگان افزایش یافته و ارز ارزان قیمت برای معیشت خانوارها پرداخت شده به این معنا نیست که نباید این اقدامات انجام شود و نکته اصلی این است که دولت هشت سال زمان برای تصویب و اجرای این موارد داشته است و در طول سال‌های ۹۴ تا ۹۷ که برجام برقرار بود و صادرات نفت ایران انجام می‌شد و درآمد دولت در سطح معقولی قرار داشت از انجام این کار خودداری شد و در ماه پایانی این اقدامات تصویب و اجرا شد که هزینه آن بر دوش دولت بعدی باشد. حالا دولت سیزدهم مانده و چند مساله مهم که اگر خطایی در شیوه اجرای آن صورت گیرد دوباره معیشت خانوارها به خطر می‌افتد.

و در این ارتباط واردکنندگان می‌توانند اقدام کنند. وی با اشاره به وضعیت واردات و ترخیص برنج در گمرک و بنادر کشور اظهار کرد: با توجه به ممنوعیت ثبت سفارش و واردات برنج در فصل برداشت از هدف حمایت از کشاورزان و تولیدکنندگان برنج داخلی و نظر به فرآیند ثبت سفارش و خرید، حمل و ترخیص

تا پایان مرداد سال جاری نشان می‌دهد مجموع اوراق بدهی منتشر شده در این مدت، ۳۳ هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان بوده که در مقایسه با ماه گذشته، با افزایش ۷۲/۲ درصدی مواجه شده است. این درحالی است که مجموع این اوراق در پنج ماه نخست سال جاری به رقم ۷۰ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان رسیده که نسبت به پنج ماه نخست سال قبل ۷/۸ درصد کاهش یافته است. علاوه بر این، میزان انتشار اوراق بدهی دولتی در مردادماه امسال با ۱۶/۴ درصد رشد نسبت به ماه قبل، ۳۲ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان بوده است. این در حالی است که اوراق بدهی دولتی منتشر شده در پنج ماه ابتدایی سال جاری با افت ۱۲/۱ درصدی نسبت به پنج ماهه سال گذشته به رقم ۵۷ هزار و ۹۱۰ میلیارد تومان رسیده است. همچنین در بخش اوراق بدهی شرکتی براساس اطلاعات منتشر شده توسط بانک مرکزی، انتشار این اوراق در دومین ماه تابستان سال جاری به رقم ۷۰۰ میلیارد تومان رسیده است که نسبت به ماه قبل، ۹/۱ درصد کاهش داشته است. علاوه بر این، انتشار این اوراق در پنج ماهه امسال نیز با افت ۱۹/۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته، به رقم ۵۵۰۰ میلیارد تومان رسیده است. طبق آخرین گزارش وزارت اقتصاد، دولت تا تاریخ ۳۱ شهریور ماه ۱۴۰۰ از طریق انتشار اسناد خزانه اسلامی و طی برگزاری ۱۸ هفته عرضه اوراق بدهی در مجموع معادل ۱۲۴ هزار و ۲۴۵ میلیارد تومان شامل ۴۳ هزار و ۲۴۵ میلیارد تومان به‌صورت عرضه نقدی و ۸۱ هزار میلیارد تومان در قالب انتشار اوراق تأمین مالی کرده انجام داده است.

عملکرد دولت دوازدهم

اگر بخواهیم عملکرد دولت سیزدهم را در مقایسه با دولت دوازدهم نشان دهیم باید میزان انتشار اوراق از هفته دوازدهم را درنظر بگیریم. به این ترتیب براساس اطلاعات اوراق منتشر شده در هفته هجدهم، دولت سیزدهم تاکنون ۱۱ هزار میلیارد تومان اوراق غیرنقدی و حدود ۲۶ هزار و ۴۶۶ میلیارد تومان اوراق نقدی منتشر کرده است. دولت دوازدهم نیز تا نیمه مرداد و پایان هفته یازدهم ۷۰ هزار میلیارد تومان اوراق غیرنقدی و حدود ۶۹۸۰ میلیارد تومان اوراق نقدی منتشر کرده بود. به این ترتیب دولت سیزدهم در مدت کوتاه کمتر از دو ماه بیش از چهار برابر دولت دوازدهم از طریق انتشار اوراق تأمین مالی کرده است. این اعداد و ارقام حکایت از آن دارد که رویکرد دولت سیزدهم در مواجهه با کسری بودجه غریبویی و

عملکرد دولت دوازدهم

اگر بخواهیم عملکرد دولت سیزدهم را در مقایسه با دولت دوازدهم نشان دهیم باید میزان انتشار اوراق از هفته دوازدهم را درنظر بگیریم. به این ترتیب براساس اطلاعات اوراق منتشر شده در هفته هجدهم، دولت سیزدهم تاکنون ۱۱ هزار میلیارد تومان اوراق غیرنقدی و حدود ۲۶ هزار و ۴۶۶ میلیارد تومان اوراق نقدی منتشر کرده است. دولت دوازدهم نیز تا نیمه مرداد و پایان هفته یازدهم ۷۰ هزار میلیارد تومان اوراق غیرنقدی و حدود ۶۹۸۰ میلیارد تومان اوراق نقدی منتشر کرده بود. به این ترتیب دولت سیزدهم در مدت کوتاه کمتر از دو ماه بیش از چهار برابر دولت دوازدهم از طریق انتشار اوراق تأمین مالی کرده است. این اعداد و ارقام حکایت از آن دارد که رویکرد دولت سیزدهم در مواجهه با کسری بودجه غریبویی و

عملکرد دولت دوازدهم

اگر بخواهیم عملکرد دولت سیزدهم را در مقایسه با دولت دوازدهم نشان دهیم باید میزان انتشار اوراق از هفته دوازدهم را درنظر بگیریم. به این ترتیب براساس اطلاعات اوراق منتشر شده در هفته هجدهم، دولت سیزدهم تاکنون ۱۱ هزار میلیارد تومان اوراق غیرنقدی و حدود ۲۶ هزار و ۴۶۶ میلیارد تومان اوراق نقدی منتشر کرده است. دولت دوازدهم نیز تا نیمه مرداد و پایان هفته یازدهم ۷۰ هزار میلیارد تومان اوراق غیرنقدی و حدود ۶۹۸۰ میلیارد تومان اوراق نقدی منتشر کرده بود. به این ترتیب دولت سیزدهم در مدت کوتاه کمتر از دو ماه بیش از چهار برابر دولت دوازدهم از طریق انتشار اوراق تأمین مالی کرده است. این اعداد و ارقام حکایت از آن دارد که رویکرد دولت سیزدهم در مواجهه با کسری بودجه غریبویی و

ثبت سفارش برنج آزاد شد

عباس تابش، رئیس سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان از لغو ممنوعیت ثبت سفارش و واردات فصلی برنج از ابتدای آبان‌ماه به‌منظور تأمین نیاز کشور و تنظیم بازار خبر داد و گفت: به لحاظ ضرورت تأمین نیاز کشور و تنظیم بازار آن طی هماهنگی‌های به‌عمل آمده، ثبت سفارش برنج شروع

سید ابراهیم رئیسی، رئیس جمهور در دومین گفت‌وگوی خود با مردم اعلام کرد در هرماه غیر از حقوق، دستمزد و هزینه‌های جاری دولت، به طور متوسط ۱۰ هزار میلیارد تومان فقط هزینه انجام شده دولت قبل را پرداخت می‌کنیم؛ ضمن این‌که در ماه نخست کار دولت، با همه فشارها تلاش کردیم استقراض از بانک مرکزی اتفاق نیفتد. آنچه رئیسی به آن اشاره دارد، بحث فروش اوراق دولتی است که تعهدات بازپرداخت آن به عهده دولت سیزدهم افتاده است. چندی پیش نیز رئیس سازمان برنامه و بودجه در این باره سخن گفته و از وضعیت اقتصادی که تحویل دولت سیزدهم شده، انتقاد کرده بود. از این رو جام جم به موضوع کسری بودجه و فروش اوراق دولتی پرداخته که جزئیات آن در ادامه آمده است.

زمانی که دولت درآمد کافی در اختیار ندارد، از چند روش امکان افزایش درآمد خواهد داشت. افزایش رقم مالیات، فروش نفت، فروش اوراق دولتی و مواردی از این قبیل به صورت عام مطرح است، اما از آنجا که ایران هنوز ظرفیت مالیات‌ستانی خالی دارد و بخشی از آن معاف است و برخی دیگر در بخش فرار مالیاتی قرار دارند، می‌توان با افزایش پایه‌های مالیاتی، بدون این‌که مودیان فعلی فشاری متحمل شوند، درآمدهای دولت افزایش یابد. البته به نتیجه رسیدن این موضوع نیاز به سامانه جامع مالیاتی دارد که هنوز تکمیل نشده است. پس از آن به فروش اوراق دولتی می‌رسیم که یکی از راه‌های کسب درآمد دولت است. این اوراق یکساله تا ۱۰ ساله عرضه خواهد شد که علاوه‌بر ایجاد درآمد برای دولت در زمان فروش بدهی آن بر عهده دولت بعد خواهد افتاد. حالا به این جملات توجه کنید. دولت سیزدهم وارث بدهی ۵۲۳ هزار میلیارد تومانی دولت دوازدهم است. این گفته رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور است. مسعود میرکاظمی با تأکید براین‌که دولت قبل در شش‌ماهه نخست ۱۴۰۰ با فروش ۸۵ هزار میلیارد تومان اوراق و ۵۴ هزار میلیارد تومان تنخواه هزینه‌های خود را تأمین کرده است، گفت: «اکنون دولت فعلی باید ماهانه ۱۲ هزار میلیارد تومان برای سررسید اوراق فروخته‌شده در دولت قبل پرداخت کند که این پرداختی‌ها تا سال ۱۴۰۴ ادامه خواهد یافت و مجموع این پرداختی ۵۲۳ هزار میلیارد تومان است. وی همچنین توضیح داده هزینه‌های پیش‌بینی نشده، مانند واردات گندم به دولت تحمیل شد و مجلس باید در این زمینه یاری‌گر دولت باشد. وی در مورد نظام بودجه‌ریزی در کشور گفت: «تورم در جامعه رشد کرده، سطح درآمد خانوار کاهش یافته و اقتصاد کشور از سال ۹۰ کوچک‌تر شده است. این نوع ساختار بودجه پاسخگوی مشکلات کشور نیست. مشکل اساسی ما کسری بودجه است و در طول هشت سال گذشته ما یک رشد بی‌رویه در مصارف کشور داشتیم. ما با محدودیت جدی منابع در بودجه مواجه هستیم که مشکلات و چالش‌های جدی را برای ما ایجاد خواهد کرد و ضرورت دارد تا در قانون بودجه سال۱۴۰۱ بازنگری شود.

لزم تغییر ساختار بودجه

آطور که میرکاظمی رئیس سازمان برنامه بودجه گفته همه متفق‌القول هستیم که ساختار بودجه باید تغییر کند، این جزو وظایف قانونی مجلس است؛ چراکه در اسناد بالادستی و در سیاست‌های ابلاغی رهبری وجود دارد. ادامه روند گذشته به صلاح کشور نبوده و باید طرحی نورا پیش بگیریم. بنابراین اصلاح ساختار بودجه دو ماه است در سازمان برنامه و بودجه شروع شده و ما به دنبال تبدیل بودجه‌نویسی بر مبنای ردیف به بودجه نویسی مبتنی بر برنامه‌ها هستیم. وی افزود: «دولت قبل در شش ماهه نخست ۱۴۰۰ با فروش ۸۵ هزار میلیارد تومان اوراق و ۵۴ هزار میلیارد تومان تنخواه هزینه‌های خود را تأمین کرده است و دولت فعلی باید ماهانه ۱۲ هزار میلیارد تومان برای سررسید اوراق فروخته‌شده در دولت قبل پرداخت کند که این پرداختی‌ها تا سال ۱۴۰۴ ادامه خواهد یافت و مجموع این پرداختی ۵۲۳ هزار میلیارد تومان است. از این رو ضرورت دارد مجموعه این موارد در تصویب قانون برنامه هفتم توسعه و قانون بودجه سال۱۴۰۱ لحاظ شود.

محمدحسین علی‌اکبری اقتصاد